

KAJ PA STATUT?

ČAS JE, DA SE LOTIMO SESTAVLJANJA STATUTA, ČE HOČEMO, DA BO V NJEM IZRAŽENO VSE TISTO, KAR DAJE NAŠEMU PODJETJU LASTNOSTI SAMOSTOJNE SAMOUPRAVNE ORGANIZACIJE.

ZAVEDAJMO SE, DA BREZ TEMELJITIH PREDPRIPRAV NE BOMO ZMOGLI OBSEŽNEGA DELA, KI NAS ŠE ČAKA, IN DA JE ZGOLJ OD NAS ODVISNO, ALI BO BODOČI STATUT ZARES IZRAZ KAR NAJBOLJ NEPOSREDNEGA ODLOČANJA VSAKOGAR IZMED NAS V VSEH FAZAH SKUPNEGA DELA.

Statut ne bo smel biti zgolj povzetek iz bodoče ustave, zakonov in drugih predpisov. S tem bi ne dosegli pravega namena in bi le po nepotrebnem zapravljali čas.

V njem bo treba izraziti vse tisto, kar je specifično za našo delovno organizacijo kot nosilca zelo pomembne gospodarske dejavnosti in enega najpomembnejših upravljalcev družbenih sredstev na območju šišenske družbeno-politične skupnosti.

To je pač najprimernejša priložnost, da izrazimo svojo družbeno zavedenost in postavimo pravilne temelje za nadaljnji razvoj proizvajalca v čimbolj zavestnega upravljalca. In če bi jo zamudili, bi ne mogli valiti krivde na kogarkoli izven naših vrst.

Zato naš bodoči statut ne sme postati le sestavek ene same skupine še tako dobrih strokovnjakov in nasledek razgovorov za zaprtimi vrati. Naravno je, da so posamezniki ali posebne komisije zadolženi za zbiranjem gradiva in s sestavljanjem temeljnih tez oziroma osnutkov in predlogov. Vendar mora biti vsak stavek, odstavek ali člen končne formulacije rezultat sodelovanja vsega delovnega kolektiva.

Vsi smo potemtakem zadolženi in se moramo tega zavedati. Samo od tako ustvarjenega statuta bomo imeli koristi in le v tem bo resnično zagotovilo, da bomo svoj bodoči statut sodoživljali med njegovim nastajanjem in ga nato dosledno izvajali, ko bo že predpisan.

Ni važno, da bomo s sprejetjem statuta zadostili neki obveznosti po bodoči ustavi, temveč je družbeno pomembno, kako bomo v njem oblikovali resnično voljo in vlogo delovnega kolektiva v okvirih družbeno-ekonomske in družbeno-politične ureditve, v skladu s socialno etiko, z razredno zavestnostjo in z vsemi drugimi prvinami resnično občutenega in dosledno izvajanega socializma.

Ne čakajmo na bodočo ustavo! Ne pričakujmo vsega od zveznih in republiških zakonov! Naj kar najbolj prodre v našo zavest spoznanje, da si moramo sami začrtati lastne notranje normative akte in v njih izraziti vse posledice ustavno zagotovljenega samopravljanja.

Najprej je treba temeljito pregledati, kaj smo doslej urejevali

z lastnimi normativnimi akti in kako. To naj bo izhodišče pri sestavljanju novega statuta. Nadalje je potreben pregled načel po osnutku bodoče zvezne oziroma republiške ustave in vseh veljavnih predpisov, da bi ne bilo neskladnosti med našim delom ter ustavo in zakoni.

Vzporedno je treba določiti okvire in sistematiko novega statuta. Iz osnutka ustave povsem jasno izhaja, da bodo delovne organizacije v bistvu same odločale, kaj naj uredijo s svojimi statuti. Vse to je dokaj obsežno delo in v tem pogledu ni prav nobenega razloga za čakanje.

In kaj tedaj, ko vse to opravimo? Ali bo treba potem čakati na sprejetje ustave?

Ne! Takoj bomo lahko prešli na sestavljanje posameznih poglavij

in tu ne bo malo dela. Spomnimo se samo na

- organizacijo podjetja, njegovo strukturo in funkcionalnost,
- pravice in dolžnosti ter odgovornosti organov upravljanja,
- način uresničevanja pravic in dolžnosti,
- notranja razmerja,
- družbena in poslovna razmerja navzven, pa bomo takoj spoznali, da so pred nami zelo obširne naloge in da zares ne kaže odlašati.

Začnimo torej že danes razmišljati o vsem tem in uporabimo vse oblike anketiranja, iniciativnih predlogov, člankov, diskutiranja in podobno, da bo sodelovanje pri sestavljanju statuta kar se da široko.

-iē

Zbor volivcev proizvajalcev v livarni sive litine

Zbor volivcev-proizvajalcev

V PETEK, DNE 1. FEBRUARJA SO BILI KONČANI ZBORI VOLIVCEV-PROIZVAJALCEV V LITOSTROJU. NA SVOJIH SESTANKIH V POSAMEZNIH EE SO ČLANI KOLEKTIVA POSLUŠALI IN RAZPRAVLJALI O OKVIRNIH PODATKIH IZPOLNJEVANJA DRUŽBENEGA PLANA ZA LETO 1962 V OBČINI ŠIŠKA, O ZDRUŽITVI OBČINE MEDVODE Z OBČINO ŠIŠKA IN O DRUŽBENO EKONOMSKIH REZULTATIH DELA PE/S ZA LETO 1962 IN O PERSPEKTIVAH ZA LETOŠNJE LETO.

Računamo, da se je zborov volivcev-proizvajalcev v celoti udeležilo 80 do 85 odstotkov Litostrojčanov. Žal pa v nekaterih obratih odstotek udeležbe ni bil tako visok, saj so kljub dobri obveščenosti in sestanku med službenim časom izostali z zbora. Res pa je tudi, da so bili nekateri odsotni zaradi neprekinjenega delovnega procesa in različnih drugih službenih dolžnosti.

Iz poročila, ki so ga podali člani zbora proizvajalcev občine

Ljubljana-Šiška, povzemamo nekaj podatkov, ki pričajo o višini sredstev, ki so bila v preteklem letu razdeljena in porabljena za potrebe občanov.

Za komunalna dela (vzdrževanje cest, javne razsvetljave, vodovoda, kanalizacije, pokopališč in javnih nasadov) je porabljenih 71.894.465 dinarjev. Za stanovanjsko izgradnjo 2 milijardi 36 milijonov dinarjev za šolstvo iz sklada za šolstvo 346 milijonov, za investicije 107 milijonov, za adaptacije 23 milijonov, za telesno vzgojo pa 30 milijonov dinarjev. Za socialno varstvo (pomoč borpem, otrokom, starim, invalidom itd.) 91.265.000 dinarjev. Zbore volivcev pa so informirali tudi o oceni izpolnitve družbenega plana in proračuna za leto 1962.

Zaradi zelo napetega dnevnega reda in pomanjkanja časa, saj so bili zbori proizvajalcev-volivcev prirejeni večinoma ob 13. uri, Litostrojčani niso mogli o poročilih razpravljati, kot bi želeli. Kljub temu pa so na nekaterih zbora našli toliko časa, da so se o stvarih, ki jih najbolj zanimajo, le pomenili.

Tudi pri tem zboru volivcev-proizvajalcev smo ugotovili, da bi z manjšimi organizacijskimi popravki lahko še bolj zadovoljili potrebe Litostrojčanov po takih sestankih. Pri iskanju novih organizacijskih oblik pa bo moral v še večji meri sodelovati sindikat. Želimo, da bi bili proizvajalci še bolj informirani in da bi sodočločali o dogodkih v komunih.

KAKO IZRAČUNAVAMO BRUTO IN NETO DOHODEK

Nekateri člani našega kolektiva so v zadnjem času vpraševali organe upravljanja, kako se izračunava osebni dohodek iz bruto v neto in kam se razporeja odtegnjeni denar.

Postopek je enostaven. Iz bruto obračuna pomnožimo znesek s 60,75 in dobimo tako neto osebni dohodek — to je 39,25 % odtegljaja.

Ta pa se deli:

1. 15 % za proračunski prispevek, ki gre občini, okraju, republiki in federaciji.
2. 22 % za socialno zavarovanje, ki pa se deli 8 % za zdravstvo, 0,5 % za zaposlitev delavcev, 8 % za otroške dodatke ter 5,5 % za pokojnine.
3. 2,25 % za dopolnilni proračunski prispevek občine, od česar gre za šolstvo 0,75 % ostalo pa za komunalne potrebe občine. Skupno je odtegljajev od naše bruto plače 39,25 %, ostanek pa je neto dohodek. Poleg dajatev posameznikov pa je podjetje dolžno plačati od bruto plač še 2 % za socialno zavarovanje, 4 % za stanovanjski prispevek ter 1,5 % za popust pri voznjnih (objave).

Predsednik DS
Milan Vidmar

Darovali smo nad 70 litrov dragocene krvi

Tudi letos se je kolektiv naše tovarne v dneh od 7. do 9. februarja v velikem številu odzval pozivu Glavnega odbora RK na krvodajalsko akcijo.

Te prostovoljne akcije se je udeležilo nad 350 Litostrojčanov, ki so po prvih podatkih darovali nad 70 litrov lastne krvi. Vsekakor je to hvale vredna žrtev, ki jasno kaže, da je v našem kolektivu močno razvit občutek solidarnosti, humanosti in nesebične pomoči človeku.

Tako številni odziv izpričuje tudi zrelost in zavest naših ljudi, ki razumejo ne samo lastne potrebe, pač pa tudi potrebe drugih — tudi skupnosti.

Zato vsem krvodajalcem iskrena zahvala — še posebej pa sodelavcem iz livarne jeklene litine, kjer se je prijavilo več kot 100 prostovoljcev.

Primer izredne solidarnosti in humanosti pa je naš zdravnik dr. Edo Tepina.

Socialna delavka
Dana Berčič

Vsakdanji prizor v zavodu za transfuzijo krvi, kjer so oddali kri tudi najplemenitejši Litostrojčani

Politična šola-odlično

Litostrojška večerna politična šola je ugodno startala. Celo največji optimisti niso predvidevali

tako polnoštevilne udeležbe. Obiskovanje šole je postavljeno na najresnejšo podlago in je zelo malo izostankov. Namesto 30 slušateljev, kot smo prvotno poročali, obiskuje šolo 60 slušateljev.

Predavanja so v kino dvorani Industrijske šole vsak ponedeljek in četrtek od 17 do 18,45. Prva predavanja, ki sta jih imela inž. Čuček in dipl. ek. Dušan Brglez, so obravnavala na poljuden način problematiko notranje in zunanje trgovine. Slušatelji so pokazali živo zanimanje, saj so se predavanja redno končala daleč preko določene ure zaradi številnih vprašanj, ki so jih postavljali predavateljem.

Vabimo tudi tiste Litostrojčane, ki se niso uspeli to pot vpisati v šolo, da obiskujejo izredno zanimiva in poučna predavanja.

N. D.

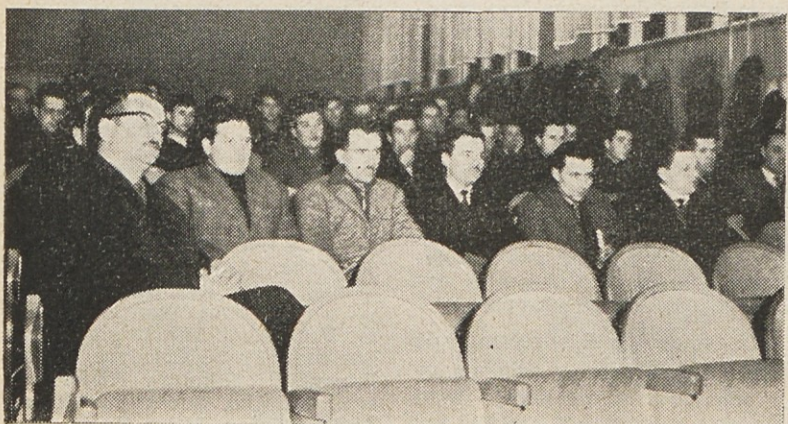
Zapoznala čestitka

Glavni direktor Ivan Kogovšek je prejel pismo monterjev iz HE KPIME Palime Togo, ki je zaradi velike oddaljenosti prispele s precejšnjo zamudo, a smo se kljub temu odločili, da ga objavimo. Takole so pisali:

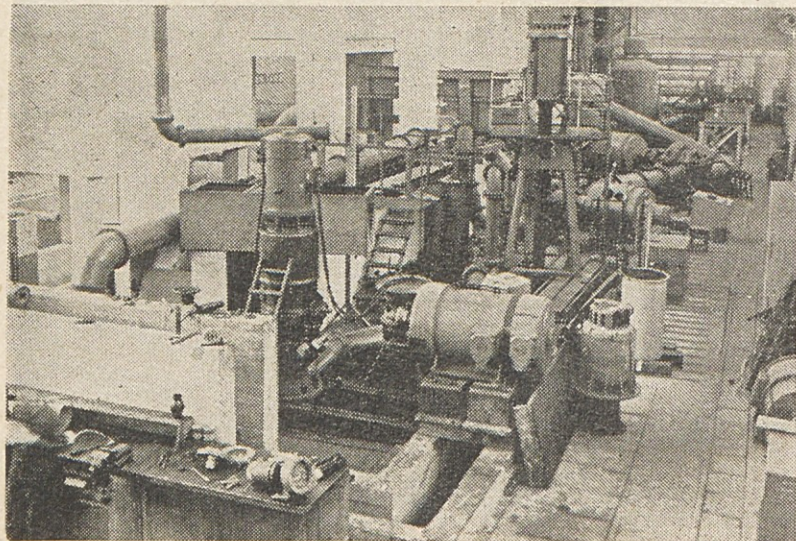
»Prejeli smo vašo čestitko ob vstopu v novo leto 1963. Tudi mi vam, kakor ostalemu kolektivu, želimo uspeha polno novo leto. Potrudili se bomo, kolikor bo od nas odvisno, da izvršimo nalogo predčasno in kvalitetno ter tako priložimo svoj delež ugledu podjetja. Želja nas vseh je, da se čimprej zdravi vrnemo v domovino.

O nadaljnjem poteku montaže vas bomo obveščali s poročili, ki jih pošiljamo oddelku zunanje montaže.

Monterji HE KPIME
Finžgar, Kačič in Bunc

Učenci večerne politične šole

Preizkuševalna dvorana v Turbinoštitutu, kjer strokovnjaki često preučujejo tudi naše proizvode

Več prostora

Močan porast naše proizvodnje v zadnjih dveh letih nas je pripeljal do novega problema — prostora. Te skrbi do pred kratkim še nismo poznali. Kot primer navajamo, da v investicijskem elaboratu 1960. leta za strojno opremo naše najmlajše proizvodnje Diesel motorjev ni bila predvidena gradnja novega objekta, ker

takrat te potrebe tudi ni bilo.

Ta nova proizvodnja se je vsečila v že obstoječe objekte, kjer je bilo še dovolj prostora. Od tega leta dalje se je začela situacija hitro spreminjati.

Iz naslednje tabele je razvidno naraščanje proizvodnje glavnih vrst naših proizvodov.

	izvršeno 1961	izvršeno 1962	planirano 1963	faktor poveč. proizv. 1963 glede na 1961
Vodne turbine	1021 t	922 t	1500 t	1,47
Črpalke	1700 t	1618 t	1800 t	1,05
Zerjavi	731 t	1964 t	2600 t	3,55
Oprema za cement.	83 t	471 t	1000 t	12,0
Diesel motorji	515 t	917 t	850 t	1,65
Talna tr. sredstva	440 t	666 t	920 t	2,1

Največji faktor povečanja proizvodnje izkazuje žerjavogradnja in gradnja opreme za cementarne, torej tista oprema, ki že po svoji naravi zahteva veliko prostora za obdelavo in za montažo.

Močno se bo povečala tudi količina talnih transportnih sred-

stev in proizvodnja Diesel motorjev. Ta proizvodnja bo porastla v letu 1963 1,65-krat v primerjavi z letom 1961 in 4,35-krat v primerjavi z letom 1960. Prav na tem področju se za nas odpirajo ugodne perspektive, tako glede številnosti motorjev kakor tudi glede velikosti posameznih enot.

Pri proizvodnji Diesel motorjev ne smemo pozabiti tudi na sodobno preizkuševališče posameznih in tudi agregiranih motorjev. Sedanje preizkuševališče nam po svoji zmogljivosti ne zadošča več. Moramo ga razširiti tako, da bo sposobno sprejeti v preizkus tudi največje motorje, ki bodo v našem programu, in da bomo lahko preizkusili tudi Diesel električne agregate posamezno ali tri do štiri enote v paralelnem delu.

Problem prostora je postal tako pereč, da ga moramo nujno rešiti. Posamezne vrste proizvodnje izpodirjajo prostorsko druga drugo. Naj omenimo kot kriček pri-mer, da smo v letu 1962 bili primorani za nekaj časa organizirati delno montažo talnih transportnih sredstev pod milim nebom, kar pa se v bodoče ne sme več dogajati. Saj naša proizvodnja ne sme biti odvisna od vremenskih razmer.

Rešitev tega problema vidimo samo v postavitvi novega objekta in v tej smeri gredo trenutno vsa naša prizadevanja.

CTB

UČENCI IŠ IZDAJAJO GLAS MLADIH

Učenci industrijske kovinarske šole Litostroj so ob koncu lanskega leta izdali prvo številko revije Glas mladih. Na 22 straneh špirografirane revije na prikopen način pišejo o svojih uspehih in neuspehih. V listu ne bodo objavljali samo suhih poročil, ampak bodo v njem razvijali tudi lep-slovno dejavnost in odkrivali neznane talente.

Revija nas tembolj razveseljuje, ko vidimo, da so na tem področju uspeli dijaki, medtem ko niso uspeli narediti istega mnogo resnejši in pomembnejši organi v podjetju.

Ko bodo dijaki srečno prebrodili prve težave pri izdajanju svojega lista, bodo morali nekoliko bolj popaziti na obliko lista, na razporeditev člankov in tudi kakšno podobo lahko narišejo na matrice.

Od tod se vozijo naši delavci

Zakaj moramo javljati vse osebne spremembe kadrovske evidenci

Zaradi rednega in pravilnega dostavljanja časopisa — Zaradi daril, ki jih dobe vaši otroci ob novoletni jelki — Zaradi popusta na železnici — Zaradi vseh vaših osebnih interesov.

Kadrovska evidenca zbira in čuva personalne podatke, ki jih posreduje vsem zainteresiranim, upravi podjetja, samoupravnim organom in končno tudi nam, ki se nanjo obračamo, da odgovorimo na razna vprašanja. Pri svojem delu pa naleti pogosto na težave, ki jih brez sodelovanja vseh članov kolektiva ne more odstraniti in nam posredovati podatke, na katere bi se mogli zanesti in bi bili točni.

Poglejmo si pobliže nekaj primerov pomanjkljivosti, ki se stalno ponavljajo na relaciji član kolektiva — kadrovska evidenca.

Vsak mesec prejemamo kot člani kolektiva na domove svoje tovarniško glasilo. Včasih se pa primeri, da kdo ne prejme glasila enkrat, dvakrat in lahko tudi po več mesecev. Končno pobara redakcijo glasila ali pa direktno kadrovske evidenco. Ugotovi se, da je bilo glasilo poslano na napačen naslov, ki ga ima evidentiranega kadrovska evidenca. Seveda spremembe stanovanja imenovani tovariš ni sporočil, ker je na to po-

zabil, ali pa je menil, da to že tako in tako vsi vedo. Če vedo za njegov novi naslov njegovi bližnji prijatelji in sodelavci, ne za-dostuje, da bi za to zvedela kadrovska evidenca, če je o spremembi nihče ne obvesti.

To je bil splošen primer, bodimo pa bolj konkretni. V letošnjem letu je nekaj članov našega kolektiva po dolgem in nestrpnem pričakovanju dobilo ključne novih stanovanj v XV. in XVIII. bloku. Koliko od teh, ki so se vselili v nova, svetla stanovanja, se v preveliki sreči ni spomnilo na dolžnost, da sporoče spremembo stanovanja v kadrovske evidenco. To je tudi vzrok gornji ugotovitvi v zvezi z dostavo glasila, ali pa z napačnim informiranjem zainteresiranih, kadar sprašujejo kadrovske evidenco za naslove naših sodelavcev.

Tovarišice, ko se poroče, običajno spremene priimek in prevzamejo moževega. Za to spremembo uredi vse formalnosti na TNZ, ki jim popravi podatke v osebni izkaznici. In s tem je

»opravljeno«. Menijo, da ni potrebno o tem obvestiti še kadrovske evidenco. O tem podatku zve kadrovska evidenca običajno šele takrat, ko prijoka prvorojenec in to sporoče zaradi prejetja otroškega dodatka. Če pa prejema otroški dodatek zakonski tovariš, ki je zaposlen nekje drugje, potem niti tega ne javijo. Zaradi tega odnosa kadrovska evidenca nima točnih podatkov o družinskih članih naših sodelavcev.

Ob novoletni jelki sestavljajo poverjeniki sindikalnih podružnic sezname otrok, ker odbor sindikata ne more porabiti podatkov kadrovske evidencie (ker so le-ti pomanjkljivi). Tako iz leta v leto ugotavljamo, da se ljudje pritožujejo in reklamirajo za svoje otroke, čeprav sami niso pravočasno sporočili, da so dobili prirastek. Tudi ob takih prilikah je bilo izgovorjenih mnogo ostrih besed na račun tistih, ki imajo tako slabo evidenco, da ne vedo za njihove otroke.

Letos se je po dopustu zgledal v kadrovske evidenci tovariš in se pritožil zato, ker je imel napačno izpolnjeno »sindikarno« karto za popust pri vožnji na letni oddih (obrazec K-15) in zahteval nadomestilo, ker je moral plačati polno ceno potovanja iz oddaljenega kraja. V evidenci pa so preverili, kakšne podatke je navedel v izjavi in anketnem listu. Številka osebne izkaznice je ustrezala oni na obrazcu K-15. Izkazalo se je, da je tovariš izgubil prvo osebno izkaznico in si nabavil novo z drugo številko, česar pa ni sporočil kadrovske evidenci.

Zelja kadrovske evidencie je, da bi vedno dajala in posredovala koristne in uporabljive, to je točne podatke vsem zainteresiranim in to v čim krajšem času, tako da bi odpadle razne pripombe, ki pogosto popolnoma neupravičeno padajo na njen račun.

Zal ta želja ni odvisna samo od osebja, ki dela v kadrovske evidenci, saj je ves njihov trud zama, če ne bomo vsi sodelovali pri tem tako, da bomo vse spremembe, ki se pojavljajo v podatkih, pravočasno sporočali kadrovske evidenci.

To bo odsej organizirano na preprostejši način, ker bomo spremembe sporočali kar administratorkam obratov, proizvodnih enot in sektorjev in nam ne bo treba več hoditi v »oddaljeno« kadrovske evidenco.

Miro Stalowsky

Zanima vas ...

PRISLI

Anton Kralj, Jože Sebanec, Janez Lebenički, Ivan Škvorc, Vida Pensa, Ivan Premužič, Janez Debevec, Marija Rosic, Dragutin Antolič, Florijan Schautzer, Milan Hadulin, Marjan Špilek, Emil Jakopanec, Alojz Avsec, Anton Žerjav, Ignac Štrus, Zivka Belivakič, Janez Babnik, Ivan Perko, Emanuel Zagar, Rihard Lorbek, Štefan Kosmač, Žužek Marija, Franc Figar, Stjepan Nadž, Franc Hočevvar, Albin Habjan, Štefan Mrzlečki, Danica Grmšek, Stanko Zemljarič, Martin Pestator.

ODŠLI

Emanuel Zagar, Franc Slapar, Jurij Vdovič, Franc Sušterski, An-Valenti, Franc Lovšin, Elizabeta Kocjančič, Franciška Trček, Anton Zupančič, Marjan Istenič, Albin Kocjančič, Stane Velikonja, Zdravka Berce, Ignac Marn, Drago Kobe, Anton Jordan, Franc Strnad, Franc Roš, Stane Drnikovič, Janez Arnič, Ivan Papež, Sefer Fači, Alojz Miklavčič, Marjan Borštner, Franc Černivec, Rafael Zupančič, Nikolaj Hudorovac, Ivan Balaško, Sebastijan Piskar, Andrej Košan, Milan Zalar, Ivan Posedi, Franc Podmiljšak, Anton Furd, Dragutin Antolič.

in izgubljenih delovnih dni v novembru.

Tabela I.: Skupno prišlo v OA 969; 771 bolnikov, 198 poškodovanih.

Tabela III.: Izgubljenih delovnih dni 3.739; zaradi bolezni 2.507, zaradi nezgod 1.232.

Še vedno je velika izguba delovnih dni zaradi nezgod, ki pa se je ta mesec še povečala v primerjavi z mesecem oktobrom. Nujno je, da se število izgubljenih delovnih dni zaradi nezgod zmanjša. Še vedno je precej obratnih nezgod, ki bi se z večjo previdnostjo, pozornostjo in uporabo zaščitnih sredstev pri delu lahko preprečile.

Če pa primerjamo število nezgod po ekonomskih enotah, opazimo, da je največ poškodovanih v MO 8,1%, v DT 7,7%, v OO 6,7%, v SN 6,2%, v PK 6,1% in najmanj v HS, 4,8%.

Na isti način kot poškodbe lahko primerjamo obolevnosti. Največji odstotek obolelih je bilo meseca novembra; v Splošnem sektorju 30,8%, v MO 25%, v PK 23,8%, v SN 23,7%, v OO 18,7%, v HS 18,6% in najmanj v DT 13,3%.

Pripomniti moram, da se je število obolelih zmanjšalo, s tem pa tudi število izgubljenih delovnih dni zaradi obolevnosti, kar je za mesec november, čeprav razveseljiv, kar nenavaden pojav.

Primerjamo lahko tudi število izgubljenih delovnih dni po ekonomskih enotah. Največ so izgubili delovnih dni v SN — 1,7%, zatem v PK 1,2%, v Splošnem sektorju in MO 1,1%, v OO 1%, v DT 0,8% in najmanj v HS 0,7%.

Res je, da se je število poškodb nekaj zmanjšalo (za 65), vendar se je izguba delovnega časa povečala (za 74 dni), kar pomeni, da je večje število lažjih poškodb, ki zahtevajo daljšo dobo zdravljenja. Torej nezgode, nezgode! Koliko trpljenja povzročajo delovnemu človeku, koliko izgub našemu podjetju. Ali smo res nespособni poseči v to naše splošno zlo? Mogoče se nočemo pri tem poglediti? Mislim, da velja drugo. Ko pišemo te vrstice smo že v februarju, vendar do danes ni nobenega odločilnega ukrepa.

Za gotovo lahko rečemo, da nam teče že voda v grlo, da pa je odgovorni organi nočejo čutiti (opomba uredništva).

Dr. Mijatović

S KAMERO po podjetju in komuni

OBISKALA NAS JE MLADINSKA ORGANIZACIJA PETIH DEŽEL

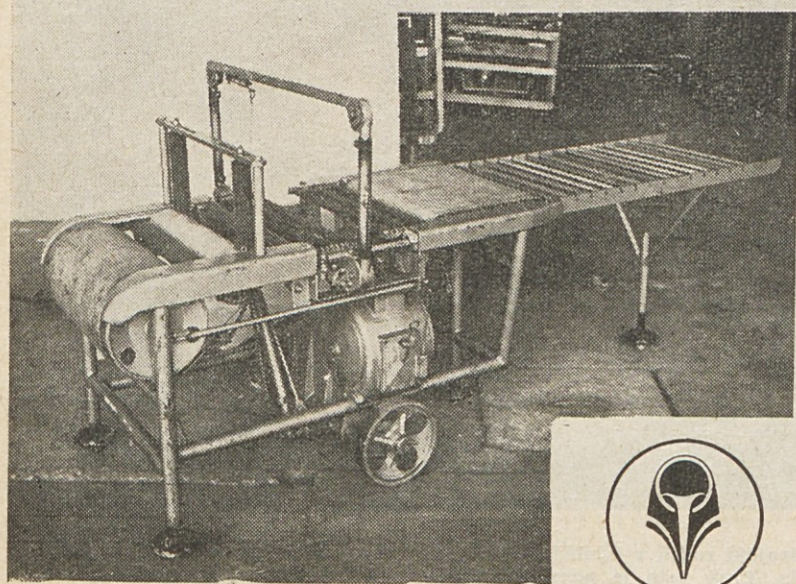
V začetku februarja so obiskale naše podjetje mladinske delegacije Mongolije, Demokratične republike Nemčije, Španije, Angole in Maroka, ki so se vračale s VII. kongresa mladine Jugoslavije v Beogradu. Ogledali so si

podjetje in se pogovorili s predstavniki naše mladine. Zanimali so se predvsem za delo mladinske organizacije, politično vzgojo mladine, proizvodnjo, produktivnost in uveljavljanje naših izdelkov na zunanjih trgih.

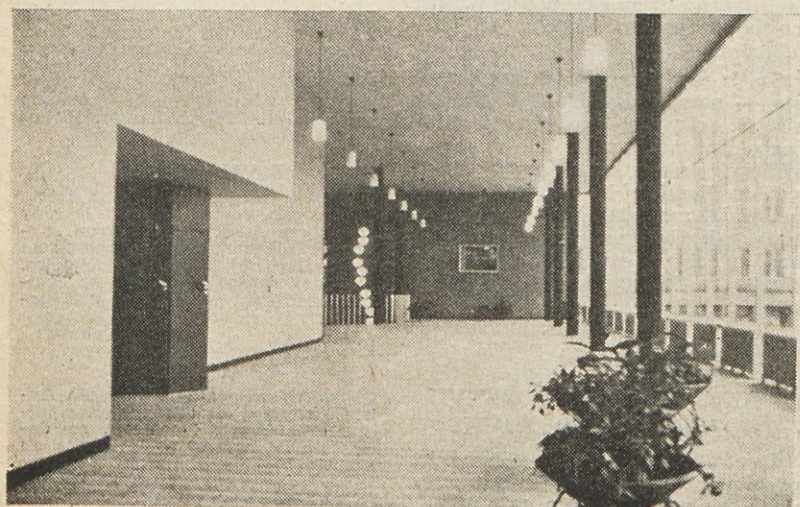
Mladinskemu aktivu podjetja so podarili spominske plakete in zaželeli naši mladini mnogo delovnih uspehov.

Mladinska delegacija si ogleduje tovarno

Odrezalna miza za opeko, izdelek litostrojske industrijske šole

Hodnik nove kino dvorane v Šiški

LITOSTROJČAN UJEL RIBO DESETLETJA

Naš nekdanji športni referent Bojan Štine, ki je komaj dobro prijel za ribiško palico in vrgel trnek v vodo, je 31. januarja ujel tako ribo, kakršno si želi ujeti ribiči vsaj enkrat v življenju. Tega dne je Bojan lovil pri sotočju Male in Velike Ljubljane. Vrgel je trnek in čakal. Kmalu je začutil, da se je trnek zapel. Ko je potegnil, je opazil, da se mu je zataknil ogromen sulec. Ker je imel prešibko palico, je začel ribo utrujati. Potegnil jo je k sebi, spustil in spet potegnil k sebi. Po dvajsetih minutah se je riba utrudila in Štine je »vrgel« na breg petnajst kilogramov težkega sulca, ki je meril meter deset. Ta kapitalni ulov je pri litostrojskih ribičih vzbudil splošno zanimanje in pri marsikom najbrž tudi kupico prave »foušljivosti«.

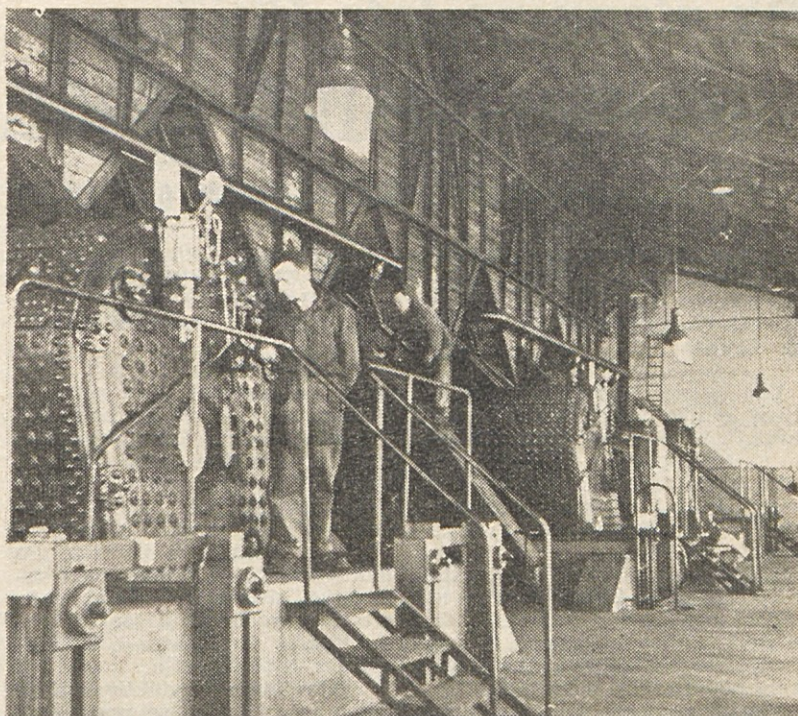

ČE PRIJAVI DELAVEC ZA ODPIS PILO, KI JE IZRABLJENA SAMO PO ENI STRANI, VRŽE S TEM PROČ 400 DINARJEV. ČE NAREDI ISTO STO DELAVCEV, JE NA POL STRAN VRŽENIH 40.000 DINARJEV.

Povsem enako je, če vržejo delavci stran na pol izrabljene elektrode, vijake, žeblice, klešče, svedre, žage za železo in tako dalje in tako dalje. In tako se vsakih nekaj mesecev nabere v zabojih, velikih kot pisarniška miza, mnogo orodja, ki ga v posameznih delavnicah odpišejo. Res je, da je precej tega orodja popolnoma neuporabnega, res pa je tudi, da je še več orodja samo na pol izrabljenega.

Ne zagovarjam tistih, ki pravijo, da bi lahko naša orodjarna ali kak drug oddelek popravljala tudi to orodje. To se gotovo ne bi izplačalo. Vsaka delovna ura našega človeka in stroja je predragocena, da bi izgubljali čas na čisto nepomembnih popravilih. Gre za drugo. Mnogokrat delavec z največjo lahkoto SAM popravi malenkostno pokvarjeno ali samo na pol izrabljeno orodje. Če se konica vijahnika skrha, jo lahko vendar vsak sam nabrusi, ne pa da ga prijavi za odpis.

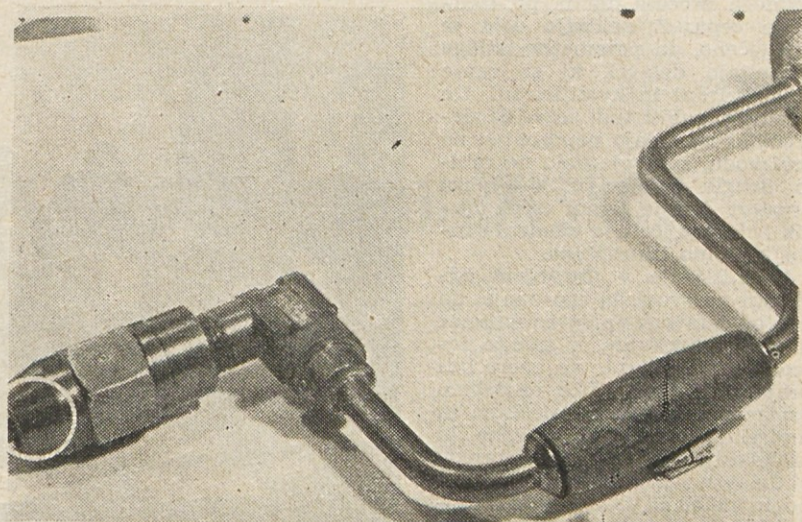
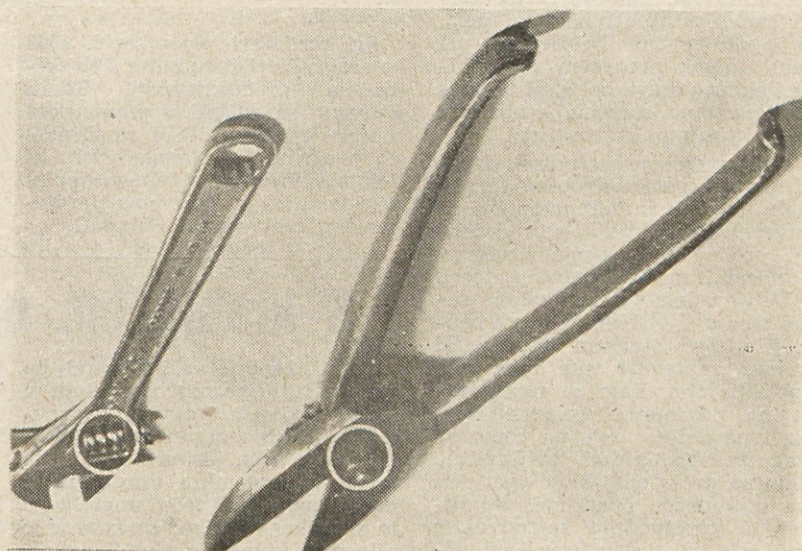
Pomembno vlogo pri vzgoji delavcev glede varčevanja orodja lahko odigrajo mojstri, ki sicer skrbno in s čutom odgovornosti prenašajo na delavce druge ukrepe vodstva podjetja. Seveda pa ne leži nič manj odgovornosti na delavcih samih, ki morajo v svojem interesu spremeniti odnos do orodja, s katerim si služijo kruh.

V enem dnevu kot v 30 letih v domači peči

Za gretje celotne tovarne porabimo v teh nenavadno mrzlih zimskih dneh 100 ton premoga dnevno. S padanjem živega srebra na barometru se dvigajo tone pokurjenega premoga. Iz naše nove kotlarne so speljane cevi po vsej tovarni in ogrevajo razen vseh delavnic tudi vse pisarne, novo poslopje PPB, Industrijsko šolo in ostalo. Šef energetskega obrata Zvone Tepina pravi, da je po celotni tovarni napeljanih 17 km cevnega omrežja in imamo priključenih 1.200 grelnih teles (eno grelni telo ogreva celotni PPB). Vodja kotlarne Oto Hiršbek pa je dal podatek, da 100 ton premoga, ki ga pokurijo v 24 urah, sprosti v vsej tovarni dvanajst milijonov kalorij toplote. S to energijo bi lahko dobro grela vso zimo trosobno stanovanje polnih 30 let.

Spričo ogromnih količin kurjave, ki jo dnevno porabimo, prosimo vse člane kolektiva, da varčujejo tako, da zapirajo vrata. Za vsak primer, ki ne bi bil v skladu z varčevanjem, se obrnite na energetske obrate.

Orodje, ki so ga nekateri naši delavci prijaviли kot neuporabnega, so drugi z lahkoto popravili sami (in niso obremenjevali s tem naše orodjarne). Beli in črni krogi kažejo, kje je bilo orodje poškodovano. Ponekod je bilo treba priviti samo matico ali nabrusiti konice in orodje je bilo spet uporabno.

Ob planu za leto 1963

Nekaj misli o produktivnosti

Delavec v pisarni je vreden prav toliko kot pri stroju

- KAJ JE PRODUKTIVNOST — PRODUKTIVNOSTI NE ZVIŠAMO, ČE DELAMO TAKO, DA NAM ZNOJ TEČE S ČELA —
- VAŽNA JE DELITEV DELA IN SPECIALIZACIJA — NEPRAVILNA DELITEV DELA NA PRODUKTIVNO IN NEPRODUKTIVNO

Ena osnovnih nalog v letošnjem letu je čimbolj zvišati produktivnost. Vsi vemo, da se lahko na tem področju še veliko doseže in vsi tudi poznamo daljnosežno vlogo, ki jo ima produktivnost pri večanju življenjskega standarda. Ekonomkse enote so vlogo, ki jo bodo morale odigrati, hitro spoznale. Zato je treba ta napor vseh članov kolektiva, da se zveča količina sredstev, ki naj služijo za zadovoljitev naših potreb, podpirati in usmerjati.

Vendar se opaža pri diskusijah, da često ne zajamejo problema povsem pravilno ter delajo napačne zaključke. Prečesto se vsa problematika ustavi na ugotavljanju števila »produktivnih« in »neproduktivnih« delavcev, na ugotavljanju razmerja med delavci in uslužbenci ter pavšalno borbo proti »administraciji«.

Zato je potrebno, da vprašanje produktivnosti podrobneje obdelamo. Te vrstice naj pripomorejo k pravilnejšemu in resnejšemu obravnavanju tega vprašanja.

Že na začetku moramo opredeliti pojem produktivnosti. Teh opredelitev je več, vendar bomo navedli samo tisto, ki jo je podala Evropska organizacija za gospodarsko doselovanje (OECE). Po tej se produktivnost označuje kot odnos med količino proizvodov in količino kateregakoli faktorja, ki je sodeloval v proizvodnji.

Pojem produktivnosti se največ uporablja v smislu produktivnosti dela, ker je delo pač najimennitnejši faktor, ki v proizvodnji sodeluje.

Osnovna pogoja za rast produktivnosti sta delitev dela in specializacija. Zato se ta ne dviga samo z intenziviranjem dela, to je s hitrejšimi gibi delavca pri delu, ampak predvsem z organizacijskimi posegi, boljšimi tehničnimi postopki, sodobnejšo opremo, višjo kvaliteto kadrov itd.

Delitev dela je v moderni družbi zavzela nesluten obseg in postala vse bolj in bolj zamotana in povezana. Podjetja so se v sodobni proizvodnji specializirala v vertikalni in horizontalni smeri.

Delitev dela pa ne nastopa samo med podjetji, ampak tudi znotraj njega. Moderni proizvodni procesi zahtevajo tudi vse večjo specializacijo. Zato se razčlenjuje na posamezne delovne faze. Nastopa delitev dela na pomožna in pripravljalska dela ter direktno delo na proizvodu, ki se spet deli na posamezne operacije. Od direktne proizvodnje se odvajajo funkcije kot organiziranje in vodenje, konstruiranje, planiranje, nabavljanje materiala, izdelava orodja, vzdrževanje strojev, ki pa so ravno tako bistveni del proizvodnega procesa kot n. pr. struženje čepa. Z delitvijo dela je omogočeno, da posamezne naloge opravljajo delavci, ki so zanje specializirani in kvalificirani. Ne smemo pozabiti tudi tega, da delavci, ki ne delajo neposredno na proizvodu, za svoje delo ne rabijo drugih strojev in obsežnega prostora, kar je glavni vzrok dragih izdelkov, če oba elementa nista pravilno izkoriščena.

Razmišljanje v prejšnjem odstavku nas vodi do spoznanja, da delitev delavcev na »produktivne« in »neproduktivne«, ki smo je dosedaj že navajali, ne more biti pravilna. Kakor lahko razdelimo proizvodni proces na direktno in indirektno proizvodnjo, tako bi lahko označba direktni in indirektni delavec zamenjala sedaj uvedeno in netočno označevanje »produktivni« in »neproduktivni« delavec. Enako označevanje lahko najdemo tudi v literaturi.

Tako gledanje na proizvodni proces in tako poimenovanje pa nam takoj pomagata odstraniti glavno težavo, s katero se sreču-

jemo pri obravnavanju produktivnosti, namreč, da k proizvodnji prispevajo samo direktni delavci ter da indirektni produktivnost znižujejo.

Kot smo že rekli, temelji navedena želja na napačnem pojmovanju proizvodnega procesa. Po tem gledanju je produktiven samo tisti delavec, ki dela neposredno v proizvodnji ter se produktivnost meri samo z upoštevanjem tega faktorja.

Ugotavljanje produktivnosti je edino pravilno, če so upoštevani vsi zaposleni delavci, direktni in indirektni. Dobre podatke za razne ukrepe nam seveda dajejo lahko tudi številke, ki jih dobimo iz primerjave proizvodnje z direktnimi in indirektnimi delavci posebej. Te so posebno koristne, ko vzporejamo naše razmere z razmerami v razvitejših, toda sorodnih industrijskih podjetjih v svetu.

Včasih smo celo prisiljeni, da dopuščamo nizko produktivnost indirektnih delavcev ter si ustvarjamo določene rezerve za večje naloge, ki se lahko posebno v individualni proizvodnji pojavijo v posameznih obdobjih. Pomislimo, recimo, na pripravo dokumentacije, orodja itd.

Zato nas razčlenjevanje bodočih nalog brez dvoma ne more voditi k temu, da bi produktivnost načelno reševali tako, da bi pomožne in pripravljalske faze proizvodnega procesa omejevali ter ne bi imeli razumevanja za probleme iz tega področja.

Naloga dviganja produktivnosti leži prav na indirektnih delavcih. Te zelo odgovorne naloge pa se bodo morali ti v polni meri zavedati.

Pri razdelavi plana za l. 1963 so sestavljali računalni s 5% zvišanjem produktivnosti. Temu ustrezno so znižali v planu normative izdelovalnih ur za direktno proizvodnjo. Naloga vseh, ki delajo v pripravljalskem postopku proizvodnje, je, da omogočijo delavcem te normative dosegati.

Na razpolago imamo vrsto možnih ukrepov, ki jih lahko označimo s skupnim imenovalcem: **boljša organizacija dela**. S tem pa zajemamo vrsto problemov, ki stojijo nereseni ali nezadovoljivo rešeni pred nami. Naj navedemo samo nekatere: pravočasna in točna določitev naših obvez do kupca, kvalitetna in rokovno pravočasno pripravljena dokumentacija, pravočasno naročanje materiala ter pravočasna oskrba z materialom. Še posebej pa je treba poudariti devizno problematiko, ki sicer prerašča okvire podjetja. Devizna sredstva, ki jih nimamo pravočasno na razpolago, onemogočajo organizirano odvijanje proizvodnega procesa zaradi pomanjkanja materiala ter iako bistveno dvigajo ali znižujejo produktivnost.

Ne nazadnje je tu navesti tudi delovno vzdušje, ki ga mora v tovarni ustvarjati predvsem vse vodilno in vodstveno osebje, in ki mora biti tako, da nam bo vsem dajalo dovolj poleta in vneme za delo.

Vseh teh nalog se moramo vsi, ki v organiziranju in pripravi proizvodnega procesa sodelujemo, zavedati ter storiti vse, da zaupanje kolektiva v ta kader ne bo omejeno, ampak da ga bodo doseženi rezultati še poglobili. To bo tudi naš prispevek k dvigu produktivnosti enote in tovarne.

Inž. Darinko Kolbl

Že sedaj varčuj za poletje

Kadrovski sektor sporoča, da bodo člani kolektiva lahko tudi letos pričeli varčevati za dopust v naših počitniških domovih. V ta namen so prejele sindikalne podružnice pooblastila za obročno štednjo. Vsak posameznik izpolni pooblastilo in ga odda mezdnemu oddelku svoje enote. Hranilna

vsota je poljubna, naj se pa giblje v višini predvidenih stroškov za poravnavo celotnega penziona. Cene penzionu bodo letos enake, kot so bile lani. Vse podrobnejše informacije dobite po telefonu 270 v referatu za počitniške domove.

ZANIMA VAS . . .

PO LETU 1957 V LJUBLJANI PRVIČ TROJČKI

Našemu sodelavcu Stanku Slani, čistilcu v livarni jeklene litine, so se na njegovem domu v Krki na Dolenjskem dne 18. januarja rodili — trojčki.

Šestletna Marija in triletni Franci sta dobila sestro Tilkko in Anico ter bratca Stanka.

Rojstvo trojčkov ni posebno doživetje le za družino Slana, pač pa za nas vse — saj so se zadnji

trojčki rodili v Ljubljani 1957. leta. Prav zato je povsem razumljivo, da so zdravniki in strežno osebje v porodnišnici, kjer so sedaj novorojenčki, do njih še posebej pozorni in skrbni.

Temu veselemu dogodku, ki je tesno povezan s povečano skrbjo družine, je že prislunila naša sindikalna podružnica in nekatera ljubljanska trgovska podjetja, ki so novorojenčke obdarili s primernimi darili.

To je prav, ker to ni samo gesta — pomagati družini v materialnih težavah — pač pa je izraz povezanosti z družino in pravičnega pojmovanja takega dogodka. Kolikor bi se tej akciji priključil materialno ali finančno tudi kak član našega kolektiva, naj se obrne na našo socialno službo v kadrovskem sektorju, telefon 288.

Socialna delavka
Dana Berčič

IN NEKAJ DNI PO ROJSTVU TROJČKOV ŠE DVOJČKI

Dne 10. februarja je v mestni porodnišnici rodila Judita Dermota, žena predsednika naše mladinske organizacije, dvojčka — Veljka in Miloša. V Litostroju so

dvojčki in trojčki redek primer. Srečni družini iskreno čestitamo! V srečni dogodek pa je kanila kaplja pelina, saj Dermota nima kam namestiti svoje družine.

ROJSTVO

Dne 15. februarja je rodila Angela Rokavc iz PPB deklica. Izrekamo ji iskrene čestitke!

SMRT

Dne 14. februarja je umrla Minka Jakofčič rojena 30. oktobra 1930, ki je bila zaposlena kot natakarica v Delavsko uslužbenki restavraciji. V podjetju je bila zaposlena od 15. avgusta 1949. Svojem umrle izrekamo iskreno sožalje! Njeno fotografijo bomo objavili v prihodnji številki.

ZAHVALA

Ob smrti svoje drage žene Karle Tekavec se, čeprav pozno, iskreno zahvaljujem društvu Kolektivna solidarnost za denarno pomoč, katere sem bil deležen ob žalostnem dogodku. Iskreno se zahvaljujem tudi tovarniškemu sindikatu za uvidevnost in pozornost!

Franc Tekavec

ZAHVALA

Ob smrti svojega ljubega moža Avgusta Babnika se zahvaljujem sindikalni organizaciji Litostroja za denarno pomoč, ki mi jo je nudila ob tragičnem dogodku. Razen tega se iskreno zahvaljujem kolektivu DUR za venec, ki so ga položili ob možovo krsto. Vsem, ki so spemili moža na zadnji poti, moja velika zahvala!

Ana Babnik

Tudi tile dobro vedo, da s kranjščino ne prideš daleč

NOVI USLUŽNOSTNI SERVIS
V ŠISKI

Stanovanjska skupnost Zgornja Šiška je odprla v Tugomerjevi ulici nov uslužnostni gradbeni servis, ki bo opravljal pečarska, zidarska in druga gradbena popravila. Ker je novi gradbeni servis prvi te vrste v Ljubljani, bo nudil svoje usluge vsem hišnim svetom v Ljubljani. Litostrojanom bo prihranjena marsikatera pot, če se bodo posluževali njihovih uslug.

Razen tega je stanovanjska skupnost v Zg. Šiški prevzela konec lanskega leta od Tegrada »Tobi« za popravila hladilnikov »Tobi« ni električnih štedilnikov

IZVOLILI SO NOVEGA
SEKRETARJA

Komisija za kadre pri TK LMS Litostroj je na zadnji seji predlagala za novega sekretarja tovariša Bogdana Pirca. Vsi člani so predlog soglasno sprejeli. Člane TK so zadolžili za delo posameznih mladinskih aktivov v podjetju. Nadalje so se pogovorili še o uvedbi statistične kartoteke mladincev v podjetju.

Varnost pred vsem

Nesreče pri delu

	1962	1961
smrtnih nesreč	—	—
nesreč pri delu	863	952
nesreč na poti v službo in nazaj	96	90
Skupaj nesreč	959	1.042

Letno poročilo zajema najvažnejše statistične podatke o nesrečah pri delu za vse podjetje kot tudi za posamezne proizvodne enote v primerjavi z nekaterimi podatki za leto 1961.

Izgubljeni delovni dnevi

	9.371	10.051
na eno nesrečo odpade bolniških dni	9,7	9,7
na 100 zaposlenih odpade bolniških dni v %	28,7	—
pogostost nesreč, t. j. na en milijon možnega fonda	118,8	122,4
težavnost nesreč, t. j. izgubljenih dni na 10 ⁶ ur možnega fonda	1.150	1.180
odstotek izgubljenega časa zaradi nesreč	0,89	0,94

NESREČE PO PROIZVODNIH
ENOTAH

Iz razpredelnice nesreč po proizvodnih enotah je razvidno, da so nesreče v posameznih proizvodnih enotah in bolniški dnevi nekoliko padli, v drugih pa se nekoliko dvignili. V primerjavi z lanskim letom se je zmanjšalo število nesreč za 83 primerov ali 0,92 % in za 680 bolniških dni ali 0,93 %.

Od skupno 3.267 zaposlenih je bilo 959 primerov nesreč, kar pomeni, da se je poškodovalo kar 34 % vseh ljudi. V posameznih proizvodnih enotah so ti podatki še nekoliko večji. Tako so kar tri proizvodne enote, kjer se je po nesrečilo nad 40 % zaposlenih; to so vsekakor visoke številke in bo treba vzroke v prihodnje temeljiteje analizirati in odpraviti.

V proizvodni enoti OO se je poškodovalo 23,20 % zaposlenih, kar pa ne pomeni, da je ta enota na boljšem od ostalih, ker ugotovimo, da so bile nesreče težjega značaja, saj odpade na eno nesrečo kar 12,2 bolniškega dneva.

Nekatere proizvodne enote, kot so DT, SN in MO, so kljub težini dela dosegle znatne uspehe, saj se je znižalo tako število nesreč kakor njihova težina — manj bolniških dni na eno nesrečo. V

tovarniškem merilu so nesreče po težini na istem nivoju kot v letu 1961 (9,7). Nadalje je prikazano, koliko bolniških dni odpade na posameznega zaposlenega. Tu vidimo, da je pisarniško osebje z 0,55 bolniških dni na enega zaposlenega na dokaj ugodnem mestu, kar pa je tudi pričakovati, saj se po načinu dela ne more primerjati s proizvodnimi enotami. Tudi v proizvodni enoti OO odpade na enega zaposlenega 2,8 bolniških dni, kar je v primerjavi z ostalimi enotami, ki so nekoliko slabše, kar zadovoljivo.

Ce torej pogledamo število nesreč (959) in število izgubljeni dni zaradi nesreč (9.371), ugotovimo, da je bil vsak Litostrojan doma 2,9 oziroma 3 dni. Pripomniti pa moramo, da niso upoštevani izgubljeni bolniški dnevi zaradi boleznih in izvenobratnih poškodb.

Po izgubljenih delovnih dnevih smo izračunali tudi direktno finančno izgubo za posamezno proizvodno enoto, ki je nastala zaradi odsotnosti poškodovancev. Upoštevali smo povprečno vrednost ure brez vseh dajatev. Najbolj so bili obremenjeni finančni skladi v proizvodnih enotah MO, OO, HS itd. Skupna finančna izguba skoraj 150 milijonov nam ne pokaže dejanske izgube, ki je vsaj še tri- do štirikrat večja.

Iz vseh teh podatkov naj posebej obratni delavski sveti, vodstva proizvodnih enot, kakor tudi družbeno politični organi uvidijo, da so naši finančni skladi zaradi nesreč zelo obremenjeni in naj v zvezi s tem tudi ukrenajo, saj je to njihova dolžnost.

Poškodbe so še vedno najčese na obeh (197), rokav (181, 140) in nogah (146, 104). To pomeni, da zaščita teh delov telesa še vedno ni zadovoljiva. Kljub temu, da smo nabavili kvalitetna očala, obuvala in druga varstvena sredstva, se še vedno opaža, da so nesreče na teh delih telesa v stalnem porastu. Delno opravičilo za to je še vedno v precejšnji fluktuaciji delovne sile, na drugi strani pa v nezadostnem nadzoru starejšinskega kadra nad zaposlenimi. Precej primerov nesreč pa je zaradi zelo primitivno urejenega internega transporta. Skoraj vsaka druga nesreča se pripeti pri transportu, kar nam dokazuje, da bo treba v zvezi s tem še nekaj ukreniti.

Pri vseh nesrečah pa nas najbolj zaskrbljujejo tiste, katerih posledica je invalidnost. Zavedati se moramo, da vseh invalidov ne bomo mogli zaposliti na prejšnjem delovnem mestu, temveč bodo nastopile razne težave, kot so prekvalifikacija, adaptacija delovnega mesta, premestitve in podobno. Invalida na obeh lahko v naši proizvodnji kaj hitro dobimo, zaposlitev za njega pa je zelo težka. Zato naj bodo gornje številke resen opomin vsem tistim, ki za to odgovarjajo, delavcem pa opozorilo, da so te vrste poškodb zelo nevarne in da imajo hude posledice.

ŠTEVILO NESREČ PO
STAROSTI

Kot omenjamo vsa leta nazaj v naših poročilih, se poškoduje največ mladih ljudi; tako nam pokažejo tudi podatki v letošnjem poročilu. Morda bi bila umestna tudi ugotovitev, da mladi ljudje, ki so brez industrijske prakse, niso v šolah slišali kaj prida o nevarnosti pri delu, niti jih nismo poučili o tem na delovnem mestu. Ta ugotovitev pa bi seveda veljala le za tiste, ki niso obiskovali Industrijske šole Litostroja (tu se ta predmet poučuje že nekaj let).

Druga ugotovitev pa je, da je struktura dela v našem podjetju zelo različna in se proizvodni proces stalno menjava. Starejši delavci pa se tudi dovolj ne potrudijo, da bi vpeljali mladega novodošlega delavca, kot bi to morali. Prepustimo jih same sebi, čeprav so njihove odločitve občasno dokaj drzne in nepremišljene.

NESREČE PRI DELU PO ČASU
ZA POSAMEZNE PROIZVODNE
ENOTE

Ker je polno zasedena le prva izmena, je razumljivo, da je takrat največ nesreč. Za sorazmerno visoko število nesreč v drugi in tretji izmeni pa je vzrok v zmanjšani delovni sposobnosti, saj vemo, da so delovni pogoji v popoldanskem in nočnem času

NESREČE PO VZROKIH

Razmerje med osebnim in tehničnim faktorjem je 80:20, kar pomeni, da je 80 % takih nesreč, kjer moramo iskati vzroke pri delavcu samem oziroma pri njegovem predpostavljene in da je le 20 % takih, kjer so vzrok zaščitna sredstva, stroji, orodje, naprave in drugo.

Zaradi nepravilnega postopka dela je bilo 268 nesreč, 164 zaradi neuporabe osebnih zaščitnih sredstev, 118 zaradi kršitve varnostnih predpisov itd.

Vse našete nesreče pa imajo eno skupno točko, t. j. slabo organizacijo dela. Z ustreznimi ukrepi bi se lahko marsikaj izboljšalo. Sistem kaznovanja, ki je v veljavi, se nam ne zdi najboljši. Proizvodne enote pa bodo morale v prihodnje pripraviti ustreznejše ukrepe — nagrajevanje in kaznovanje. Osnutek o nagrajevanju delavcev, ki se ne poškodujejo, je bil že večkrat obravnavan. Obratni delavski sveti naj se z vodstvi proizvodnih enot lotijo izdelave ustreznega pravilnika.

Pregled nam torej pokaže, da smo v letu 1962 sicer nekoliko izboljšali stanje nesreč in bolniških dni, vendar pa bomo morali še marsikaj ukreniti, da se bomo približali povprečju nesreč sorodnih industrij v svetu.

Vilko Krapež

Dom počitka v naši občini

Naše družbene in strokovne službe so do sedaj skrbele samo za reševanje že obstoječih primerov. Danes pa socialna služba že vnaprej deluje na tem, da se preprečujejo razna nesoglasja med državljani in s tem prepreči razvoj socialnega problema, ki bi bil težko rešljiv za družbo.

To načelo je vodilo svet za socialno varstvo pri svojem delu v naši občini v preteklem letu. Pri njegovem delu je bila pomembna pomoč socialnih služb na terenu. Prostovoljni socialni delavci so prevzeli skrb za reševanje vseh tistih problemov, ki so jih ugotovili sami na območju stanovanjske skupnosti in s svetom te skupnosti skupaj odločili glede dajanja gnotne ali druge pomoči.

Iz podatkov sveta za socialno varstvo je razvidno, da je v preteklem letu prejelo stalno družbeno pomoč 166 občanov v znesku približno 10 milijonov dinarjev dijaških podpor, prispevkov za oskrbovance, za oskrbovance v otroških domovih in domovih počitka ter za enkratne denarne pomoči je bilo izdanih približno 24 milijonov dinarjev.

Delo sveta pa ni bilo samo v odobravanju socialnih podpor, ampak tudi v usposabljanju potrebnih kadrov za nego bolnikov na domu, razvijanju tovariške pomoči in razvedrila starih ljudi.

Ena izmed važnih nalog sveta v letošnjem letu je zgraditev doma počitka na območju občine, ker danes živijo taki občani v do-

movih po vsej Sloveniji; svoj počitek si pa vsak želi preživeti v tistem kraju, kjer je stalno živel. Sedaj je 84 oseb v domski oskrbi

in bi jih bilo še več, predvsem samoplačnikov, ki sedaj živijo doma v neurejenih razmerah. S-e

40 mladih smučarjev
na Sorici

Od 20. do 27. januarja je bil na Sorški planini smučarski tečaj, ki ga je priredilo naše Planinsko društvo s sodelovanjem kadrovskega sektorja. Tečaj je bil namenjen 8 do 16 let starim otrokom litostrojskih družin. Večina ma so se ga udeležili učenci osemletke Hinka Smrekarja. Tečaj sta vodila Viktor Pogačnik in Ludvik Lah, razen njih pa še smučarski učitelji Viktor Šinko-

vec, Janez Plemelj in Jože Hočev var. Cena celotnemu dnevemu penzionu za otroke je bila le 150 dinarjev.

Tako kot prejšnja leta je tudi letos tečaj strokovno lepo uspel, kar je vidno tudi iz ugodnih rezultatov tekmovanja v terenski vožnji. Izmed 40 tečajnikov so zasedli prva mesta tile mladinci in pionirji: Vlado Koželj, Branko Lukač, Pavel Perko, Stane Voglar in Igor Zagorski.

Mladi smučarji na Sorici

ZAHVALA TEČAJNIKOV

Planinsko društvo Litostroj je prejelo zahvalo 40 mladincev in pionirjev za organizacijo smučarskega tečaja. V pismu poudarjajo, da so svoje počitnice preživeli veselo in zadovoljno.

Lani več prekrškov

Iz poročila sodnika za prekrške občine Ljubljana-Šiška je razvidno, da je bilo v lanskem letu prijavljenih 5618 upravno kazenskih zadev, medtem ko sta bili v letu 1961 prijavljeni le 4002 zadevi, kar pomeni, da se je obseg poslovanja povečal za približno 40 odstotkov.

Največ je bilo cestno prometnih prekrškov, kar je razumljivo zaradi povečanja cestnega prometa in precej tudi zaradi voznikov, ki so bili v vinjenem stanju. Med kršitelji je bilo tudi mnogo mladoletnikov.

Mnogo je bilo tudi prekrškov zoper javni red in mir, prekrškov obrtnikov in gostincev ter gozdnih prekrškov.

V letu 1962 je bilo v postopku 127 mladoletnikov. V lanskem letu je sodnik za prekrške izrekel strožje kazni posebno vinjenim voznikom motornih vozil in koles na javnih cestah. Tako so se zapore kazni proti takim kršilecem precej povečale.

V lanskem letu je bilo izrečenih kazni za približno 10.650.000 din, in sicer v cestne sklade 7.130.000 din, v sklad za socialne ustanove pa 3.520.000 din. S-e

Z novo vsebino in obliko oživljena mladina

Tovarniški komite Ljudske mladine našega podjetja si je na lanskoletni mladinski konferenci postavil obsežne naloge. V tem obdobju je mladina delala politično, kulturno, športno in pri ureditvi mladinskih aktivov. V zimskem času pa smo od mladincev več pričakovali; s svojim delom so opravičili le del sprejetih nalog. Če smo si na jasnem, da se delavska mladina zanima predvsem za idejno vzgojno delo, moramo poiskati tisto vsebino in obliko, ki bodo v skladu s tem zanimanjem in ki jih je treba še naprej razvijati. Tu so vprašanja strokovnega izobraževanja, nagajevanja po učinku, delavsko samoupravljanje in sodelovanje pri programiranju gospodarskega načrta podjetja in posameznih proizvodnih enot. Dalje so tu razni moralni problemi, odnosi med fantom in dekletom, problemi tehnike, kulture, športa, skratka vsa področja, za katera se zanima mladina. V kadrovske politiki je TK imel velike težave, dokler končno ni uredil svojih vrst in nedelavne tovariše zamenjal. Pomembno vprašanje, kako ugotoviti interese mladine, je tovarniški komite rešil z dobrim vodstvom. Toda pri še tako dobrem vodstvu je mogoče, da ne pozna vedno vsega zanimanja mladine, oziroma ga precenjuje ali podcenjuje. Nova vsebina in oblike so poživile idejno vzgojno delo. Najbrž se ne motimo, če rečemo, da je za našo mladino trenutno najbolj privlačna »šola za življenje«.

Prva skupina slušateljev IŠ Litostroj je od prvega do zadnjega predavanja polnila malo kino dvorano IŠ. Z zanimanjem so spremljali predavanja, ki so obravnavala odnose med fanti ter dekleti, razvoj družine, družino danes itd.

PRIJETNA SPREMENBA GLASBENEGA PROGRAMA

Pred kratkim so nas iz zvočnikov med odmorom presenetili zvočki operne glasbe. Ko smo se pozanimali pri mojstru Jožetu Robniku, ki skrbi za glasbeno spremljavo naših malic, kaj je botrovalo njegovi odločitvi, nam je zaupal, da je hotel s tem tudi v naše razvedrilo vnesti nekaj pestrosti po načelu: vsakemu nekaj. Tako se je odločil za nekaj železni okvirni program, in sicer: ob ponedeljskih planinskih oddajah oziroma lahka narodna glasba, ob sredah šoferska oddaja in ob sobotah operna oziroma klasična glasba. Vmes ostane še vedno dovolj dni za vsakovrstne domače in tuje popevke, ki jih nekdo laže, drugi pa teže prenaša. Sicer pa »de gustibus non est disputandum« (o okusih ne bomo razpravljali) — kot so rekli že stari Latinci, v naši muziki pa bo le določen red in vsak bo imel nekaj od tega!

Za prijetno spremembo — lepa hvala!

ETO

Druugo skupino pa sestavljajo mladi proizvajalci iz našega podjetja, ki prav tako številno in z zanimanjem spremljajo predavanja. V razgovoru z nekaterimi slušatelji »šole za življenje« sem izvedel, da je to pomembna začetna mobilizacijska oblika, s katero bomo zainteresirali mladino tudi za ostale oblike dela. Zato so hvaležni organizatorju, da jim je tudi to omogočil.

Komisija za idejno vzgojno delo je pripravila seminar za mlade aktiviste oziroma za vodstva aktivov, ki bo v kratkem.

Kulturno-prosvetna skupina je priredila javni nastop za

pripadnike JLA v vojašnici »Borisa Kidriča« v Sentvidu. Tu je nastopila tudi mlada folklorna skupina, ki je v kratkem času pokazala zadovoljive uspehe ter upravičila materialno podporo tovarniškega komiteja. Žal pa smo izvedeli, da se je skupina medtem razšla. Kaj je vzrok temu? Bivši predsednik pravi, da so fantje in dekleta na lastno željo želeli izstopiti zaradi drugih obveznosti, odhodov iz tovarne, pa tudi nerednega prihajanja na vaje itd. Kaj je ukrenil TK mladine, mi niso povedali. Klub mladih proizvajalcev se je lotil v letošnjem letu novega načina dela. Izvedel je anketo, na kateri so bila napisana vprašanja, o katerih naj bi KPM razpravljali. Odbor KMP bo analiziral rezultate ankete in v kratkem pričakujemo, da bo začel tudi z delom.

Športna komisija pri TK mladine se zares lahko pohvali za svoje delo in uspehe, ki so jih dosegli na različnih tekmovanjih.

Vrtičkarji na plan

Ze več let sediva v pisarni z Ivanom Ramšakom, predsednikom litostrojskih vrtičkarjev — že več let sem priča velikega zanimanja naših članov kolektiva za koristno rekreacijo te vrste.

Vrtičkarji so začeli z organizirano akcijo že leta 1954, na pobudo ljubljanske kmetijske zadruge »Malo gospodarstvo«, da bi se razbremenili živilski trg — V ta namen je dala na razpolago terenu Litostroj 13.000 m² zemlje za Remizo ob spomeniku, cenljiva gnojiva in nasvete, kako je treba gojiti različne kulture. K nadaljnjemu uspehu bodočih vrtičkarjev pa je veliko pripomogel tudi Filip Uratnik, znani kmetijski strokovnjak, ki je tudi sam, skupaj z Litostrojčani, obdeloval zemljo.

Ivan Ramšak

Prvi vrtičkarji so delali na zadružni osnovi, tako da so sadili plantažne kulture z dvema tretjinama čebule in poprove in mete, eno tretjino pa po želji, pozneje pa so sadili, kar je kdo hotel. Orati jim je pomagal traktor ali konjska vprega.

Vrtičkarstvo pa se je začelo širiti zlasti s pridobitvijo še nadaljnjih 50.000 m² obdelovalne zemlje na drugi strani Celovške ceste. Število članstva se je s tem od takrat do danes povečalo od prvotnih 15 (že takrat je bil tov. Ramšak prvi predsednik odbora), na 600 ljudi, od katerih je še vedno ena tretjina Litostrojčanov.

Letos so dobili za člane našega kolektiva še nadaljnjih 16.000 m² zemlje. Ker na tem sektorju nimajo vode, nameravajo med njimi napeljati vodovod. To bo sicer vezano z velikimi materialnimi stroški in udarniškim delom, upajo pa na razumevanje in pomoč upravnih organov našega podjetja, vsaj kar zadeva dobavo cevi. Pri polaganju vodovoda imajo že izkušnje, saj so ga tudi pred dvema letoma napeljali med Celovško in Vodnikovo cesto.

Sedaj spadajo vrtičkarji pod servis stanovanjske skupnosti šišenske občine in so njihove njive razdeljene na 10 enot, od katerih ima vsaka svoj upravni odbor. Lastnik vsega zemljišča pa je sedaj kmetijska zadruga v St. Vidu, ki jim daje na razpolago vse potrebne kmetijske stroje.

Večina vrtičkarjev je zelo delavna in imajo veliko veselje do obdelova-

nja vrta. Največja njihova nadloga pa so takšni »ptiči«, ki ne marajo sejati — ampak samo žanjejo (v prav zgodnjih urah, ali pa ponoči)! Zato vrtičkarji opozarjajo vse takšne ljudi, da lahko še vedno dobijo kosček zemlje in se jim ne bo treba posluževati nepoštenega pridobivanja sadov in truda tistih, ki se z veliko ljubeznijo posvečajo koristnemu delu. Nič drugega jim ni treba, kot da se prijavijo na telefon 334 ali pa osebno pri predsedniku vrtičkarjev za teren Litostroj Ivanu Ramšku na Andreševi 19.

Vloženi trud in stroški se vam bodo petkrat obrestovali — vaše žene pa vam bodo hvaležne!

Mavil

PRAVNI NASVET

Služba pravne pomoči pri občinskem sindikalnem svetu Ljubljana-Šiška deluje od 1. junija 1962 dalje in je do konca leta 1962 obravnavala 92 primerov. Pri tem svojem delu so takoj uspešno razčistili 38 delovnih sporov, v ostalih primerih je bila potrebna pismena intervencija pri gospodarskih organizacijah oziroma so bile delavcem sestavljene pritožbe proti nepravilno izdanim odločbam disciplinskih komisij ali drugi organov v podjetju.

Iz vsega dosedanjega dela pri dajanju pravnih posvetov je bilo ugotovljeno, da nekatere gospodarske organizacije ne poučujejo delavca o njegovih pravicah, posebno še o pravicah iz delovnega razmerja. Posebno velja to za delo disciplinskih komisij, ko marsikatera ne vrši svojega dela v smislu zakonitih predpisov. V večini primerov delavec nima zagovornika in zaradi nepoučenosti niti ne razume pravnega pouka ter je zato oškodovan pri svojih pravicah. Zato je nujno potrebno, da odgovorna oseba v podjetju ali pa pravna služba v podjetju, ki izda kakršnokoli odločbo, ustno razloži delavcu, katere so njegove pravice in kako lahko uveljavlja utemeljene pritožbene razloge, ali pa delavca napoti na pravno pomoč pri občinskem sindikalnem svetu ali pa na redno sodišče. Prav enake pomanjkljivosti je ugotovilo pri svojem delu Disciplinsko sodišče pri Občinskem ljudskem odboru.

V svojem poročilu je služba pravne pomoči še posebej poudarila, da delavci niso pravdarsko razpoloženi ter zahtevajo v večini primerov pravno pomoč šele takrat, ko so zares nujno potrebni pravne nasveta oziroma pravne zaščite, ko so prizadeti v svojih pravicah.

Prepričani smo, da so vse sindikalne organizacije v naši občini

obveščene o tem, da je občinski sindikalni svet organiziral to pravno pomoč delavcem, ki bo tudi v bodoče skrbel za zaščito

Vprašanje delavca NS iz PEMO: Ali ima delavec pravico do dopusta, če je disciplinsko odpuščen iz podjetja?

Odgovor. V primeru, da je delavcu prenehalo delovno razmerje po pravnomočni odločbi disciplinske komisije v podjetju oziroma pristojnega disciplinskega sodišča pri občini, delavec nima pravice do rednega letnega dopusta, če tega ni izkoristil pred pravnomočnostjo disciplinske odločbe, še manj pa nima pravice do izplačila nadomestila za neizrabljen dopust. Delavec v takem primeru tudi nima pravice do letnega dopusta po čl. 37 zakona o delovnih razmerjih, ki daje pravico delavcu do letnega dopusta že po nepretrgani delovni dobi najmanj 6 mesecev, čeprav bi imel odpuščen delavec tolikšno delovno dobo. V tem členu je namreč točno določeno, da ima delavec pravico do takega delnega dopusta le v primeru, če je prišlo do prenehanja delovnega razmerja brez njegove krivde. Razumljivo pa je, da je bila izrečena delavcu kazen disciplinskega odpusta, ki je že postala pravnomočna, le po njegovi dokazani krivdi.

Tudi pri prenehanju delovnega razmerja zaradi samovoljne zapustitve dela delavec nima pravice zahtevati plačilo kakršnegakoli nadomestila za neizrabljeni dopust, ker se je tej pravici sam odpovedal, ko je samovoljno zapustil delovno mesto. Nasprotno pa ima ob takim prenehanju delovnega razmerja gospodarska organizacija pravico, da uveljavlja proti delavcu povrnitev škode, ki jo je povzročil podjetju s svojo samovoljno zapustitvijo dela (čl. 317 zakona o delovnih razmerjih).

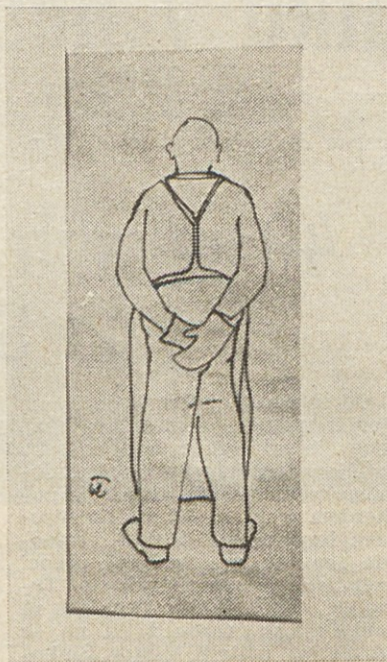
Za 8. marec, mednarodni dan žene, ne pozabi izkazati svoji ženi ali svojemu dekletu vsaj skromne pozornosti. — In če že drugače ne moreš, ji vsaj mehko stisni roko in ji zaželi tisoč sreč.

REŠITEV POSETNICE
IZ PREJŠNJE STEVILKE

Vlakovodja

Tone Erman: Dilce vabijo

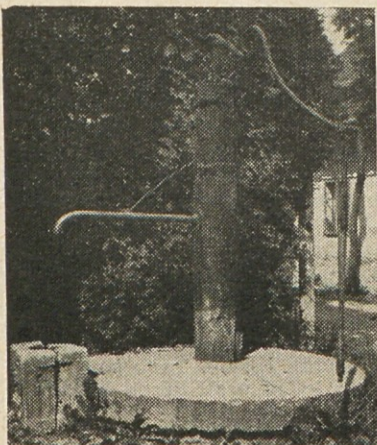
Vlado Kovač: Delavec

pravic delavcev. V disciplinskem postopku, ki je uveden proti delavcu, pa bi bilo priporočljivo, da bi disciplinska komisija pri svojem delu zahtevala tudi mišljenje sindikalne organizacije.

O nadaljnjem delu pravne pomoči bomo še poročali. Istočasno pa obveščamo vse člane kolektiva, da se v primerih izkazane potrebe poslužujejo te ugodnosti in zahtevajo pravno pomoč v pisarni pravne službe pri Občinskem sindikalnem svetu Ljubljana-Šiška.

S-e

PRVI, KI SO POKLICANI SODELOVATI PRI ČASOPISU, SO PREDSEDNIKI OBRATNIH DS, SEKRETARJI OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZK, PREDSEDNIKI SINDIKALNIH PODRUŽNIC IN MLADINSKIH ORGANIZACIJ. PRIČAKUJEMO ODZIV!

V naši občini še vedno niso izginile nehygienične »štirne«

50 LET MOTORNEGA POGONA LADIJ

LANI JE MINILO 50 LET, KAR JE ZAPLULA PRVA LADJA S POGONOM NA DIESLOV MOTOR.

DR. INŽ. RUDOLF DIESEL JE LETA 1893 OBJAVIL SVOJE ZAMISLI O TEORIJ IN KONSTRUKCIJI TOPLOTNEGA MOTORJA, KI BI NAJ NADOMESTIL PARNI STROJ IN DO TEDAJ ZNANE MOTORJE Z NOTRANJIM IZGOREVANJEM. PRVI MOTOR, GRAJEN PO TEH NAČELIH, JE PO VEČ LET TRAJAJOČIH POIZKUSIH STEKEL LETA 1897. NJEGOVA MOČ JE BILA KAJ SKROMNA, SAJ JE ZNAŠALA KOMAJ 20 KM. IZNAJDATELJ PAČ NI MOGEL TEDAJ PREDVIDEVATI, KAKŠEN RAZVOJ BO V NEKAJ DESETLETJIH DOSEGLA NOVA IZNAJDBA.

Za novi motor so se močno zainteresirali vsi tehnični in industrijski krogi takratnih industrijsko razvitih držav evropskega kontinenta. Že do leta 1897 je bilo podeljenih 5 licenc za gradnjo motorjev po novih principih, in sicer firmam: MAN — Augsburg, Krupp, Sulzer, Carls Frères — Gent, Dickhoff — Bar le Duc. Tem se je v kratkem pridružilo še nadaljnjih 25 licenciarjev. Med njimi so imena, ki so še danes pomembna v tej industriji, kot Deutz, Burmeister & Wain itd.

Firma Burmeister & Wain je sklenila licenčno pogodbo z Rudolfom Dieslom leta 1898. Takrat-

s 7.400 dwt.* Dvema pogonskima propelerjema na vsaki ladji pa naj bi dajala energijo po dva Dieslova motorja, vsak z močjo 2.500 KM. Za izdelavo motorjev je dobila naročilo firma Burmeister & Wain. V njenih ladjedelnih sta bili zgrajeni tudi prvi dve ladji. Imena ladij so bila: Selandia, Fionia in Jutlandia.

Splavitev prve ladje, Selandie, je bila 4. novembra 1911. Poizkusne vožnje so bile zaključene 15. februarja 1912. Nato pa se je nova ladja podala na svojo prvo vožnjo do Bangkoka v Siamu in nazaj. O odhodu Selandie iz Kopenhagene in njeni plovbi do Londona so poročali vsi svetovni časopisi. Ko je ladja pristala v londonskem pristanišču, je vzbudila pri angleških pomorskih strokovnjakih ogromno pozornost. Omenimo naj, da je bil med mnogimi obiskovalci, ki so jo obiskali med tem, ko je bila zadržana v pristanišču in ki so se hoteli podrobno seznaniti z njo, tudi Winston Churchill, takrat prvi lord admiraltete.

Povratak Selandie iz Bangkoka je bil pravi triumf za dansko prestolnico, kjer so njen povratak pričakali tisoči meščanov.

Težko nam je danes oceniti ves pogum in znanje ljudi, ki so se komaj 15 let potem, ko je stekel prvi Dieslov motor, odločili, da ga uporabijo za ladijski pogon. Vsekakor pa je bila odločitev pravilna in dalekosežna ter je dala smernice za desetletja trajajoč razvoj na tem področju, ki še vedno ni zaključen.

S tem prvim uspešnim korakom je bilo premagano nezaupanje ter dokazane prednosti Dieslovega motorja v pogonu ladij. Število ladij s pogonom z Dieslovim motorjem je vedno bolj naraščalo. Vse do l. 1930 je pri novo zgrajenih ladjah sicer še vedno prevladoval parni pogon. Od tega leta

* Nosilnost ladij se določa na različne načine. Eden izmed njih je teža vode, ki jo izpodriva ladja, če je natovorjena do vodne črte ali izpodriv (angleško displacement). Kot je znano, je teža izpodrinjene vode enaka teži plavajočega telesa, to je teži ladje in tovora. Če od teže izpodrinjene vode odštejemo težo same ladje, dobimo težo tovora (angleško deadweight, kratica dw). Če pa od teže tovora odštejemo težo goriva in različnih zalog, ki so med vožnjo ladje potrebne, dobimo nosilnost ladje (angleško carrying capacity). Vse navedene vrednosti se dajejo v tonah.

dalje pa se je tehnika nagnila na stran pogona z Dieslovim motorjem.

Tako nam kažejo podatki Lloydovega registra za december 1961, da je bilo med ladjami nad 500

brt,** ki so jih gradili v ladjedelnih po vsem svetu, že 87 odstotkov namenjenih za pogon z Dieslovim motorjem. Analiza glede na velikost ladij pa kaže, da si je Dieslov motor zagotovil premoč nad parnim pogonom pri ladjah do 30.000 brt, da pa se ta meja vztrajno širi navzgor.

Razvoj ladijskega Dieslovega motorja ni zaključen. Prav zadnja leta po vojni je gradnja ladijskih motorjev občutno napredovala. Nova spoznanja so dala nov razmah in pokazala, da vse tehnične možnosti še niso izčrpane.

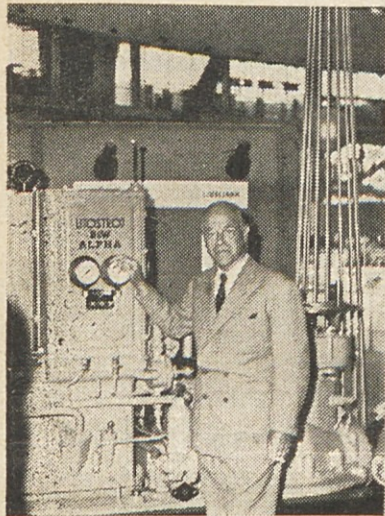
Omeniti je treba predvsem polnjenje valjev dvotaktnih mo-

torjev z zrakom višjega tlaka, kot je atmosferski ter s tem povečano moč na enoto valjeve prostornine. Z istočasnim večanjem dimenzij valjev, to je premera valja in giba bata, so dosežene dandanes moči okrog 2.000 ... 2.100 KM na valj. Pri 12-valjnem motorju dobimo tako moč 25.000 KM. Za ilustracijo navedemo še, da tehta tak motor cca. 1.000 t, da znaša njegova dolžina 22,5 m in višina 12 m. Ročična gred sama tehta 230 t.

Sele te številke nam omogočajo, da spoznamo in lahko ocenimo resnično ogromen napredek, ki je bil v gradnji ladijskih Dieslovih motorjev dosežen v 50 letih. Kje se bo razvoj ustavil in kako bodo v naslednjih letih reševali tehnična vprašanja, ki nastopajo pri prehodu na še večje moči pri valjih, pa bo pokazala bližnja bodočnost.

Inž. Darinko Kolbl

** Zelo običajen način za določanje nosilnosti ladje je tudi podatek, s kakšno prostornino ladja razpolaga. To prostornino merimo z registrskimi tonami (kratica RT). Registrska tona je torej enota za merjenje prostornine in ne za težo. Registrska tona je enaka 2,832 m³. Če pri ugotavljanju ladijske prostornine zajamemo vse zaprte ladijske prostore, govorimo o bruto registrski tonaži (angleško gross tonage). Neto registrsko tonažo (angleško net tonage) pa dobimo, če od bruto registrske tonaže odštejemo vse tiste ladijske prostore, ki ne služijo za prevoz tovora.

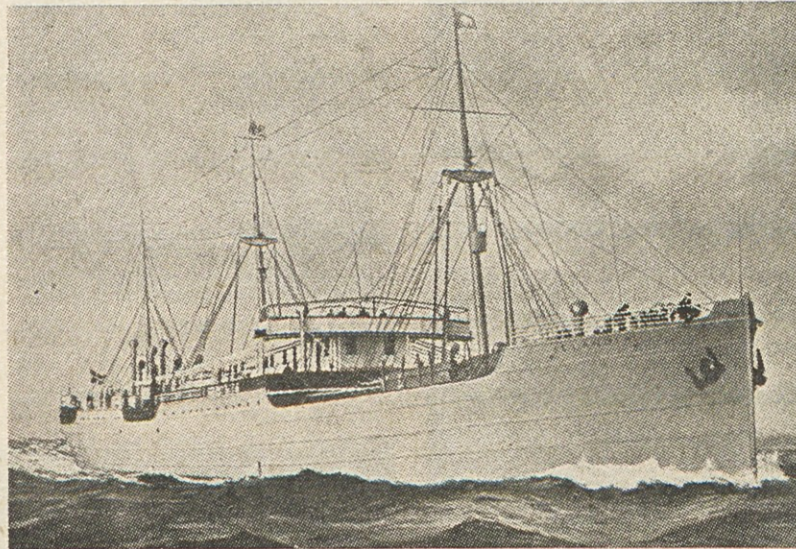

Danski veleposlanik g. Melchior ob Dieslovem motorju ALPHA, izdelanem v Litostroju

nemu vodstvu podjetja gre vse priznanje, da je tako zgodaj uvidelo možnost, da se novi motor uporabi na področju, ki je bilo do tedaj pridržano izključno parnemu stroju.

Ideja, da bi se Dieslov motor uporabil za pogon ladje, je seveda zahtevala praktično potrditev. Njeni poborniki so se zavedali, da bi ne bilo dovolj, če bi zgradili nekaj majhnih ladij in jih opremili z Dieslovimi motorji. Poizkusi manjšega obsega sicer dobrimi rezultati bi bili premalo prepričljivi ter ne bi prelomili dotedanje tehniške prakse. Treba je bilo zgraditi veliko oceansko ladjo in tako dokazati vse prednosti novega pogonskega stroja.

Priložnost se je ponudila, ko se je danska ladijska transportna Vzhodnoazijska družba odločila zgraditi tri nove oceanske ladje

Selandia, prva ladja s pogonom z Dieslovim motorjem

Proizvodnja ladijskih Dieslovih motorjev na svetu v letu 1962

Iz letošnje januarske številke »The Motor Ship« povzemamo nekaj podatkov o proizvodnji ladijskih Diesel motorjev v l. 1962.

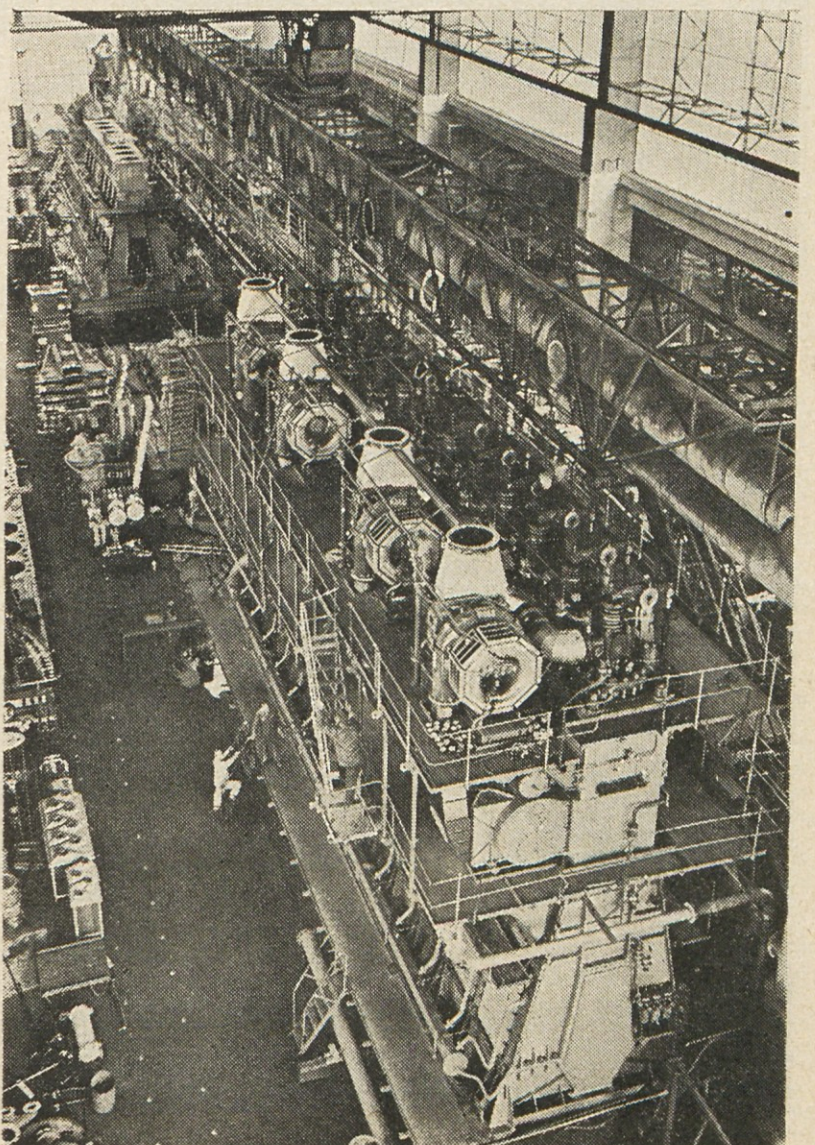
Četudi je število ladij, ki so bile na svetu grajene v l. 1962, ostalo skoraj isto kot v l. 1961 (600 proti 604), je skupna moč vgrajenih ladijskih motorjev ponovno dosegla rekord. V vseh 600 ladij je vgrajenih 4.106.340 KS, kar predstavlja povečanje za 322.540 KS proti 3.783.800 KS v l. 1961. Pri tem so zajete samo ladje z nosilnostjo nad 2.000 dwt.

To je že tretje leto zapored, v katerem so B & W in njegovi licenciarji dobavili motorje za ladje 2.000 t in več s skupno več kot 1 milijon KM, s čimer so postali vodilna skupina proizvajalcev ladijskih Dieslovih motorjev na svetu. Doseženo število BKM — 1.150.570 — ustreza 28,02 % svetovne proizvodnje.

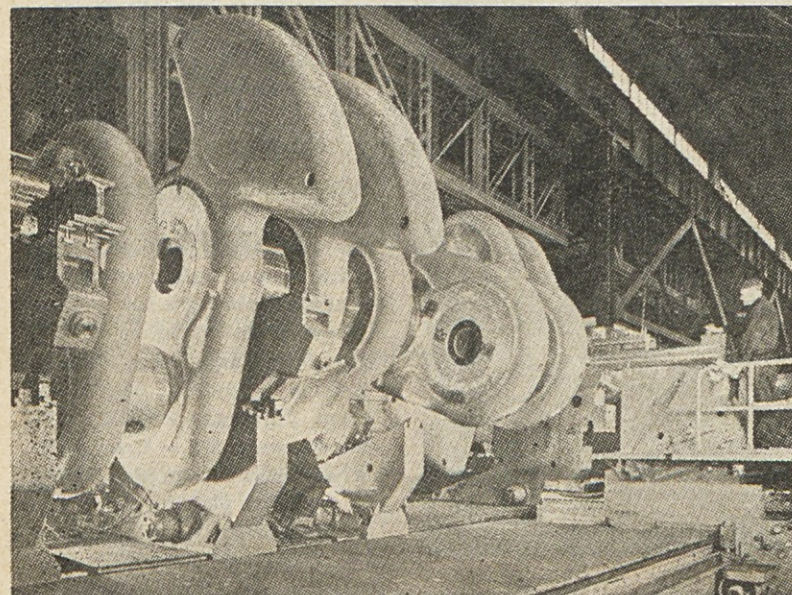
Firma Sulzer Bros. in licenciarji so dosegli 1.040.230 BKM, kar je

22,33 %; M. A. N. 615.970 BKM ali 15,00 %, Götaverken 409.310 BKM ali 9,79 %, FIAT 266.770 BKM, to je 6,50 %; Doxford 164.680 BKM ali 4,01 % in Mitsubishi 128.600 BKM ali 3,13 %.

Proti l. 1961 zaznamujemo porast v udeležbi Burmeister & Wain (+ 0,009 %), Sulzer (+ 6,7 %), Götaverken (+ 0,04 %), in Fiat (3,02 %). Nazadov pa je MAN (— 7,22 %).

Dvanajstvaljni ladijski Dieslov motor firme B & W z močjo 25.200 KM

Ročična gred za veliki ladijski Dieslov motor med obdelavo

»TOPLOTNA OBDELAVA« ZA PROSTOVOLJCE

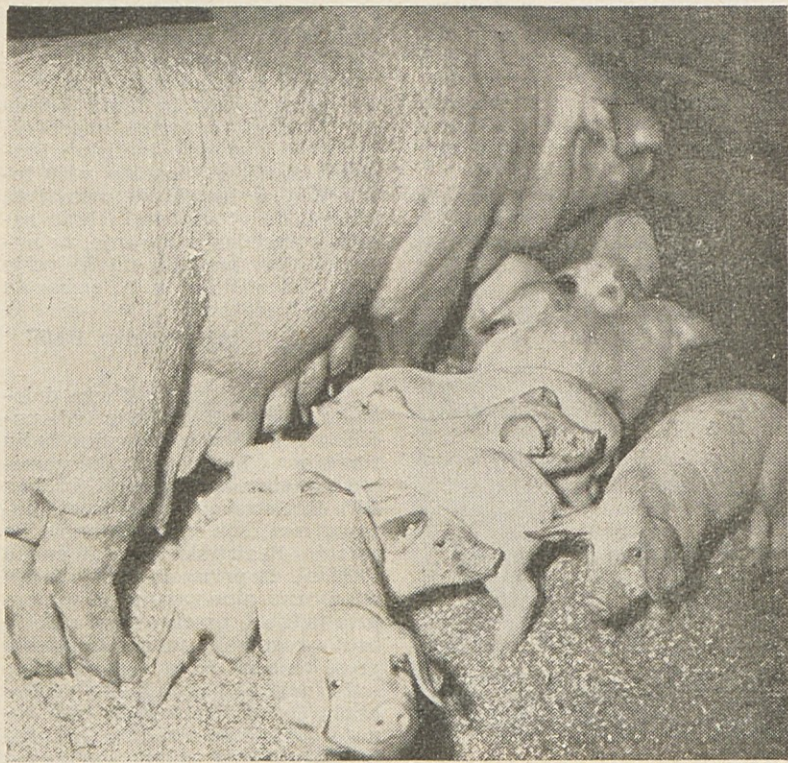
Dvanajst mož — prostovoljcev je pred kratkim prevzelo vlogo človeških »morskih prašičkov« pri poskusu »toplotne obdelave«. Nosili so plastične obleke, ki so obdržale temperaturo pri 109 °C. V »vroči škatli« so živeli dve uri na dan, in sicer tri tedne. Te poskuse so delali zato, da bi videli, če postopek z »vročo škatlo« zadovoljivo aklimatizira vojake še preden jih pošljejo v baze v tropskih krajih.

Kupujte knjige založbe Lipa!

Kvalitetne knjige založbe Lipa iz Kopra lahko naročite pri tovarišici Selšek, telefon 583.

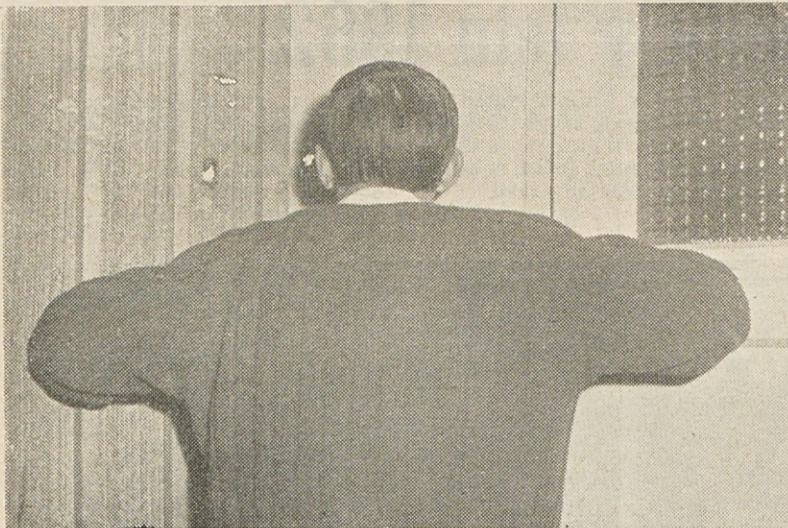
ZA RAZVEDRILLO

To pot za spremembo - fotohumor

MED PRAŠIČI

- Za katero ekonomsko enoto se boste odločili?
- Za tisto, iz katere izsesam največ mleka.

Ta se pripravlja za razpis na šefovsko mesto

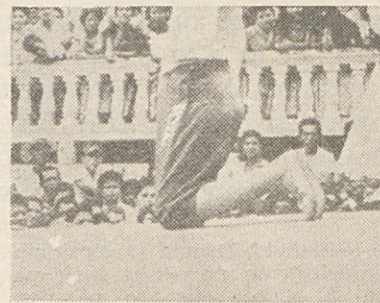

Jutri bom iskal zunanjo telefonsko zvezo pa se že danes vadm v potrpežljivosti

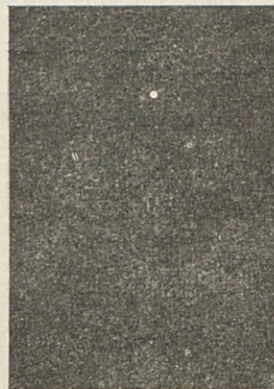
SVETLE PERSPEKTIVE

In drugo leto, ko dobim v tovarni V. tarifni razred, si bova uredila čudovito življenje

Pripravljam se za razgovor s šefom

Nekatere litostrojske ceste ponoči

Če bom pridno varčeval, bom po diplomi in odsluženju vojaškega roka prihranil za nakup enosobnega litostrojskega stanovanja

Ja, Katra, zdaj pa že lahko nehaš telefonirati, saj si doma, ne pa v tovarni

R A Z P I S

za prednaročilo

»MATEMATIČNEGA PRIROČNIKA«

Založba »Življenje in tehnika«, Ljubljana, Lepi pot 6 opozarja na subskripcijo knjige

J. N. Bronštejn —
K. A. Semendjajev

MATEMATIČNI PRIROČNIK

Za inženirje, tehnike in študente tehniških šol. Priročnik, ki bo izšel v I. 1963, stane v prednaročilu 4.200 din. S prednaročilom si boste zagotovili dobavo priročnika, ker je naklada omejena, cena v prosti prodaji pa bo znatno višja. Naročila pošiljajte na naslov Založba »Življenje in tehnika«, Lepi pot 6, Ljubljana.

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo, inštituta za turbostroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov LR Slovenije.

Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarnih strojne industrije.

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov.

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, Aškerceva 16.

TEHNIKA

Časopis »Tehnika«, organ Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, izhaja vsakega prvega v mesecu.

Obseg:

1. Splošni del tehnike
2. Naše gradbeništvo
3. Rudarstvo in metalurgija
4. Strojništvo in elektrotehnika
5. Kemično industrijo
6. Prehranjevalno industrijo
7. Promet
8. Organizacijo dela
9. Obvestila industrijskih podjetij o njihovih proizvodih in tehničnih dosežkih

Vsaka številka obsega približno 25 strani velikega formata 21×29 cm.

Letna naročnina: 12.000 dinarjev.

Posamezna številka: 1250 dinarjev.

Naročila pošiljajte na naslov: DIREKCIJA ZA IZDAVAČKU DELATNOST »TEHNIKA«, Beograd, Kneza Miloša 7/II; telefon 30-106, 30-057 in 30-024

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5000 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 33-511, telefon glavnega urednika 580, odgovornega 583 — Cena posamezne številke v prodaji 20 din — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru